

ćanja, koje je godinama neracionalno, neobuzdano, bez potrebe i razloga, rasipao unaokolo, sretan što ih nikada neće morati ispunjavati i ostvarivati da bi potvrdio sebe kao korisnog stvara od velike važnosti i sveopšteg značaja,

— prazninu duše izazvanu sunovratima života, kolebljivošću životne sreće i nesreće (ili još većom sigurnošću i postojanošću ove druge, koja je bila istrajna i uporna), neizvesnošću sigurnog; koja mu je večiti pratilac, neumorni saputnik i sapatnik, kuda god polazio, bilo gde se obreo, i bilo šta tražio,

— nepreživljene i nedoživljene trenutke radosti za kojima žudi još od mladaćkih dana, od prvih koraka bosih nogu po vrelom, do bola užarenom asfaltu; koji su pratili njegov rast i životno stasanje, ali ostali zauvek nedodirnuti, željne, sanjani u spranim, crnodugim, mračnim noćima kada se umorno telo znoji pod čebetom, do vrha nabijeno razuzdanim željama,

— inventar nesuvislih i rastrzanih misli koje je godinama pokušavao sakupljati da bi nemoćno digao ruke od zaluđna posla, koje su doprinosile većnom haosu njegove vrela, većno mladalačke glave i ludačkoj nesređenosti sopstvenog života; bez nade, trunke svetla u mračnom, neprozirnom prostoru, da ikada mogu biti sređene,

— sivilo i monotoniju jednog, po mnogo čemu promašenog života, koji se godinama odvijao po utvrđenim pravilima, bez trunke samoinicijative i kreativnosti, dozlaboga ukalupljen; gde je on nalikovao paradnom konju koji kaska svečano okićenim ulicama, sajamskom proizvodu koji se izlaže svake godine znatiželjnim očima,

— autsajderski položaj u životu koji je postajao sve nepodnošljiviji, nalik nepotrebnom predmetu, šutiranom iz ugla u ugao, zabacivanom, po kojem se godinama taloži prašina i smrad ustajalosti i žabokrečine, da bi na kraju bio potpuno i zanevek odbačen,

- mračne slutnje,
- varljive nade,
- puteve bezizlaza,
- i tome slično,
- jeftino i lično,
- i tome slično.

Pljucnu oprezno u dubinu mračnog otvora, prateći let ispljuvka koji se razbi i rasprsku na slične delove koji su nekada, pre strelovitog pada, sačinjavali celinu.⁴

Čas pre toga bejaše sretan. Neponovljivo i neiskazano. Sve dok nije zastao, zatečen i obezglavljen, zagledan u mračni i zloslutni otvor stepenica koje halapljivo gutaju svoje nevine žrtve što ne uspevaju pojmiti fatalni čas; bez griže savesti, bez zapitkivanja, dilema, kolebanja, nepogrešivom tačnošću i milimetarskom preciznošću, neprepoznatljive i uvek ubilački raspoložene, skupljene na kraju u tačku nestajanja. Te proklete onespokojavajuće, užasavajuće, preteće stepenice, bez:

- boje,
- mirisa,
- ukusa,

prve su i valjda jedine takve vrste; koje nije do sada uspeo da sretne u životu. Inače je lako, rafiniranom tehnikom, izvesnom rutiniranošću, sa znanjem iskusnog majstora i poznavao, uspevao da ih razvrstava, nepogrešivom tačnošću, s malim procentom grešaka i promašaja; pogađajući pripadnost na osnovu nekoliko primarnih osobina, stvorivši ličnu klasifikaciju koja je sadržavala tri klasifikacijske grupe:

- a) koloritne,
- b) mirisne,
- c) ukusne (poput kau-gume),

čime je bio potpuno zadovoljan.

A ove:

- tihe,
- polusvetle,
- bezlične,
- ne smrde,
- ne mirišu,
- prokleti prosek,
- izazivajuće,

fatalni su predznak i opomena da se približio kraj života. Čas pre toga, zavarani i omamljeni, pevao je:

Idi,
al' opet dođi,
povrati meeeeee....
.....

dok je ulazio u zgradu, bahato otvarajući vrata.

Mora nedvosmisleno priznati:

- bio je udaren čvrstim udarcem iznenađenja,
- oboren na tlo smelim zahvatom (pomalo podlim i neočekivanim),
- zaogrnut plaštom straha,
- nateran da očajnički raširi zenice,
- spreman da zaplače.

Je li suočen s prazninom nepostojećeg, sa slutnjom, opsenom i varkom lažljivog i obmanjivačkog postojanja? Oseti prazninu, jednu strahovito crnu rupu bezizlaza koja se ugnjezdila negde na skrovito mesto, odakle je nemoguće odagnati. Proganja ga i poput neodoljivog i užasnog smrada je prisutan trenutak racionalne svesti: da sada može izaći i lutati praznim i pustim ulicama, s jednog na drugi kraj, tražeći izbledele trenutke radosti i prolivati suze nad krhotinama kratkotrajne sreće izgubljenih časova, nepoznavanja i nesaznavanja okrutnosti prolaznosti. Može urlati, vrištati, derati se, lomiti sve predmete oko sebe, plakati s osećanjem krivice zbog kukavičluka, predavanja i slabosti, niko, baš niko, neće čuti, neće obratiti pažnju, saosećajno klimnuti glavom, dodati maramicu, shvatiti crne ponore, pokušati pregaziti duboku provaliju odvojenosti od sveta realnosti.

Izlazi iz zgrade, hoda laganim klecavim korakom, pribija se uz hladne, vlažne (ipak čvrste) zidove, ide od kuće do kuće, izbegava mesta kojih se plaši.

Strah.

Peva glasno da bi ga odagnao, više, doziva, kuka. Strah je i dalje prisutan. Strah i samoća koji teraju na prekid života.⁵

BELESKE: (Iako, gotovo uvek, ne uspevaju da postignu cilj koji im je namenjen, trenutno su nezamenljivo potrebne. Praktična namena im se sastoji u demistifikaciji nekih upotrebljenih reči i zameni za vezivno tkivo priče.)

1 Ko stoji?

On.

Ko je on?

Izgubljenosatriti čovek zagledan u dubinu i izazvnost stepenica.

Zašto je izgubljen?

Splet okolnosti, čudnovat i neobjašnjiv.

Ko ga je uvukao u splet okolnosti?

Život.

2 Cigareta je verovatno bila lošeg kvaliteta, tzv. smrda.

3 Ne zna se što je pisao. Možda oporuku?

4 Mora mu se oprostiti, pošto je, gotovo sigurno, utvrđeno da su mu bila strana gotovo sva izdanja Bon — tona (pa i ilustrovanja).

5 Živeo je još dugo, dugo, dugo godina; sretno i zadovoljno.

kupanje

radoslav milenković

1.

zašto si napet dok posramljen ležiš na leđima. nag. obuzet mislima o smrti o svemu što te određuje kao ličnost u (n)ovim okolnostima. opusti se. kupaju te sada. uskoro će te odenuti u novo ruho. topla voda skuplja se po tvojim prsima. topla voda prija tvojoj majci koja te mrtvog kupa (ne smeši joj se) i pomalo se stidi mrkih dlačica na tvojoj zategnutoj koži. osunčanoj. ništa te ne žulja. čudna je praznina odjednom nastala u lobanji. to NISTA umesto sna. (nemaš više snova) i jave. NISTA te tetoši i čitavog (ob)uzima dok svi misle da si ih napustio i otišao neznanu kud u poznatom pravcu. na drugi svet. uzalud osluškuješ nerazgovetni mrmor sobe u kojoj su se okupili svi koje znaš. njihov svet ne postoji (videčeš već to) i nećeš dokučiti šta znače izrazi njihovih lica. ništa nećeš shvatiti.

2.

odsesti u motelu pokraj magistrale bez tople vode presedeti čitavu noć nad hartijom ili u vozu nadati se bilo čemu kresati šibicu u zabitim krajevima udisati svež vazduh pregaziti reku rskati led zdravim oćnjacima osetiti bol — sve to ne možeš više. tvoj put je drugi put. ne diši. isključi dijafragmu. zaboravi na poslednji trzaj. to je bilo i prošlo. mrtav si ali ne pridaj temu istorijski značaj jer »sve teče« ali se ništa ne menja. svoje bližnje ledeno osmotri i poslaži ih u sećanju kamen na kamen. svi oni znaju kako ti je ali ti ne mogu pomoći. voleli su te koliko-toliko ali njihovo je njihovo. tvoje je tvoje.

4.

o čemu si govorio juče. prekjuče. pre hiljadu i hiljadu godina dok svetina se komešala na trgu i u susednoj sobi. gutljaj po gutljaj ispijao si bezbojnu tečnost. vodu. krv. vino. i hleb dok kršio si zarivajući nokte duboko u zemljinu koru prodirući do središta skorelog tkiva života. do služi smrti. o čemu si govorio. perje ledeno pod žarkom zvezdom ili napoj za svinje. šta si bio. u plavičastom ampir-krevet u muzeju dok snevaš kojim stazama hodiš. koga želiš kraj uzglavlja. i tvrdo srce dok ti se steže u grlu od studeni koju knjigu čitaš. šta će se dogoditi. sve to više nije važno. našminkaj lice i ne budi brzoplet. sutra je novi dan.